

Frits Grund – hofleverancier

door Jac Maurer

In de beginjaren van de auto reed het Nederlandse koninklijk huis Renault. Prins Hendrik kocht zijn eerste auto, een Renault, bij Frits Grund, waarna meerdere bestellingen volgden. De geschiedenis van de firma Grund is verrassend en velen zullen haar niet zozeer met Renault associëren, maar eerder met een duur Engels merk.

koninklijk huis

Frits Grund is achtereenvolgens wielrenner, rijwielhandelaar en uiteindelijk succesvol autoverkoper, met name van Renaults. Hiervoor gaan we ruim een eeuw terug in de tijd. Rond 1904 verkoopt hij zijn eerste Renault en vanaf 1908 lukt het hem modellen van het Franse merk aan het koninklijk huis te leveren. Koningin Emma en prins Hendrik wonen niet veraf en hoewel zij de nodige ervaring hebben met het berijden van Peugeots, koopt prins Hendrik als eerste auto een Renault bij Grund (afbeelding 1). Het betreft een viercilinder 35-45 pk Renault met een carrosserie van de Haagse rijtuigenfabrikanten Hermans & Co. Het koninklijk huis schaft in de 1911, 1913 (beide met een carrosserie van Veth uit Arnhem) en 1921 nog een drietal Renaults aan.



afbeelding 1 Een medewerker van Grund in een Renault uit het topsegment. De wagen doet denken aan de eerste auto van prins Hendrik (archieff Erik van Garderen).

prikkelend

Dit stimuleert de verkoop van Renaults, zoals een tijdgenoot in de jaren twintig aan papier toevertrouwt: “Het voorbeeld van dezen ‘primus inter pares’ werkte inmiddels prikkelend, en ik herinner mij nog heel goed uit die jaren, dat het in Arnhem en omgeving voor chique gold, evenals de prins, een Renault te bezitten”.

De levensgeschiedenis van Frits Grund speelt zich voornamelijk af in Arnhem. Hij is geboren in Rotterdam op 22 december 1871, maar groeit op in de Gelderse stad. Daar raakt hij verslingerd aan wielrennen, rijdt hij menig wedstrijd op de piste en zegeviert hij in 1893 bij het wegkampioenschap van Gelderland. De wegen hoeven nog niet afgezet te worden voor gemotoriseerd verkeer. Dat is er in die jaren nog niet.

Jaap Eden

Hij raakt bevriend met de legendarische Jaap Eden (schaatser en wielrenner) waarmee hij een rijwielzaak start aan de Ketelstraat in Arnhem. Deze samenwerking duurt niet lang, het verhaal gaat dat Jaap Eden niet zo zakelijk ingesteld is vergeleken met Frits Grund. De laatste start vervolgens aan de Velperweg 24 een nieuwe zaak. Op dat adres bevindt zich een houten wielbaan, in die jaren bekend onder de Franse naam *Vélodrome*. Hij opent daar een reparatie-inrichting, een rijwielenschool en tennisbanen en start eveneens de verkoop van automobielen. Hij stopt niet veel later met wielrennen, de *Vélodrome* wordt afgebroken en hij verhuist naar een meer centraal gelegen adres in Arnhem aan de Steenstraat 58a waar een modelgarage wordt ingericht.



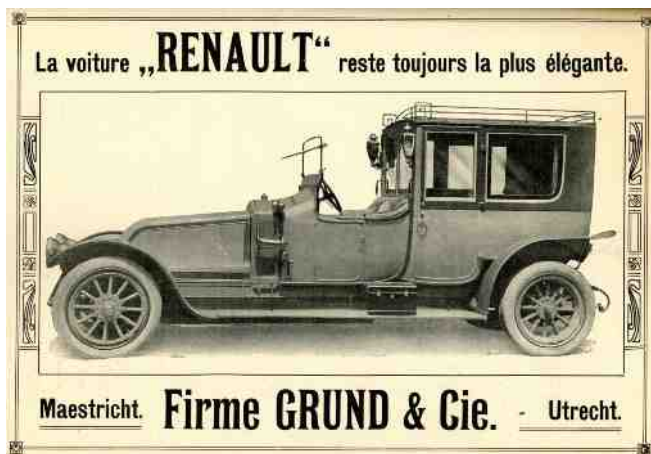
afbeelding 2 Het pand van Grund aan de Maliebaan rond 1910 (archieff Erik van Garderen).

In 1909 neemt Grund in Utrecht op de Maliebaan 71 collega Renault-dealer Goettsch & Co. over. Omdat Grund zich inmiddels hofleverancier mag noemen, verschijnt er een prachtig reliëf op de gevel (afbeelding 2). Het dealerschap van Renault breidt zich hiermee fors uit: niet alleen Gelderland, maar ook de provincie Utrecht valt binnen het rayon (afbeelding 3). De officiële importeur van Renault is dan nog gevestigd in Maastricht. De firma Thyssens frs. & sr. haalt sinds 1903 de auto's in Boulogne-Billancourt bij de fabriek op. In de loop van 1912 neemt Frits Grund het importschap over, zodat hij naast de adressen in Arnhem en

Utrecht eveneens gevestigd is aan de Maastrichtse Onze Lieve Vrouwekade 10-11 (afbeelding 4). Naast de import van Renault voegt hij ook die van Berliet en Delage aan zijn portfolio toe.



afbeelding 3 Een hal in het Utrechtse pand van Grund, rond 1910. Diverse Renaults zijn te zien maar ook een motorfiets en auto's van andere merken (archief Erik van Garderen).



afbeelding 4 Een advertentie van Grund uit 1912, in het Frans (bron: www.conam.info).

oorlogsproductie

Twee jaar later verdwijnt de trots en hoop op spoedige handel met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. De Franse auto-industrie moet noodgedwongen de fabricage van personenauto's stoppen en overgaan op oorlogsproductie. Louis Renault levert veel vracht- en pantserwagens aan het Franse leger en ontwerpt een kleine tank, de FT17. Grund blijft daarmee slechts in naam importeur, zonder dat er iets te importeren valt.

De vestigingen in Maastricht en Arnhem worden verlaten en de bedrijfsactiviteiten concentreren zich in Utrecht. De garages blijven volop in bedrijf met het rijdend houden van het bestaande wagenpark. Een auto heeft in die jaren zeer regelmatig onderhoud nodig.

Veel onderdelen zijn kwalitatief nog kwetsbaar en reparaties arbeidsintensief. In de loop van de oorlog worden onderdelen en grondstoffen schaarser, waardoor onderhoud steeds meer een kwestie is van het zoeken naar en het maken van alternatieve oplossingen. In die zin lukt het om het hoofd boven water te houden tot het moment dat steeds minder brandstof beschikbaar komt en het wagenpark langzaam maar zeker tot stilstand komt. In 1917 is zelfs een algemeen rijverbod in Nederland van kracht.

Na 1918 stelt Louis Renault geen nieuwe importeur in Nederland aan. Vanuit Frankrijk wordt aan enkele over het land verspreide hoofdvertegenwoordigers geleverd. Grund is daar een van, evenals Straetmans in Maastricht, Van Messel in Amsterdam en Scheepbouwer in 's-Gravenhage. Frits Grund doet zijn zaak in 1919 over aan jhr. Gerrit Johan Anne Schimmelpenninck en Jan Hendrik Vermeulen, die bij de oprichting van hun eigen firma de naam Grund aanhouden: 'Automobielhandel v/h Grund & Co'. Zij zijn al jaren aan de zaak verbonden via de toevoeging '& Co'. Hoeveel Renaults Frits Grund zelf verkocht heeft, is niet te achterhalen. Als importeur heeft hij zover bekend ruim honderd Renaults naar Nederland gehaald.

verbintenissen

Onduidelijk is welke activiteiten Frits Grund nadien ontplooit. Bekend is dat hij een tijd adviseur is van het bekende Arnhemse en Nijmeegse Automobielbedrijf N.V. L. A. Moll's A.T.I.M. Hij overlijdt op 28 mei 1927 op 55-jarige leeftijd.

De firma Grund & Co is inmiddels weer een zeer belangrijke agent van Renault en voorziet het midden van ons land van de automobielen uit Boulogne-Billancourt. Deze positie komt in 1926 onder druk te staan. In Parijs besluit men een eigen importfirma te starten onder de naam 'Société Anonymes des Usines Renault, afdeling Holland'. Deze wordt centraal in het land gevestigd en wel in Utrecht, aan de Merwedekade 8. De firma Grund verlegt zijn activiteiten dan naar andere automerken, zoals Hudson en Essex en wordt zelfs importeur van Rolls-Royce. Met dit laatste merk blijft men nog een tijd hofleverancier. Renault wordt daarmee van hoofdmerk een bijmerk, wel trouw aanwezig in het leveringspakket, waarschijnlijk mede dankzij de opgebouwde kennis en vanwege het goed gevulde onderdelenmagazijn.

In 1976 sluit de firma officieel haar deuren. Rolls-Royce wordt overgedaan aan de firma Hessing en Renault Nederland N.V. neemt het verkoopdeel van Renault over op het vertrouwde adres aan de Maliebaan in Utrecht. Daarmee verdwijnt na bijna 75 jaar de verbintenis tussen de naam Grund en Renault.

bronnen:

Het Utrechts Archief (o.a. archief Kamer van Koophandel)

Orgaan voor het Rijwiel- en Automobielbedrijf, 3 juni 1927

(Dit artikel is een lichte bewerking van een artikel dat eerder verscheen in Losange Magazine, najaar 2011.)